

KİŞİYİ HÜRRİYETİNDEN YOKSUN KILMA OLAYLARINDA (TCK m. 109, 110)

İLGİLİ MEVZUAT:

Madde 109 - (1) Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kişi, fiili işlemek için veya işlediği sırada cebir, tehdit veya hile kullanırsa, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (3) Bu suçun;

- a) Silâhla,
- b) Birden fazla kişi tarafından birlikte,
- c) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
- d) Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
- e) Üstsoy, altsoy veya eşe karşı,
- f) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır.

(4) Bu suçun mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması hâlinde, ayrıca bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

(5) Suçun cinsel amaçla işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarı oranında artırılır.

(6) Bu suçun işlenmesi amacıyla veya sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Madde 110 - (1) Yukarıdaki maddede tanımlanan suçu işleyen kişi, bu suç nedeniyle soruşturmaya başlanmadan önce mağdurun şahsına zararı dokunmaksızın, onu kendiliğinden güvenli bir yerde serbest bırakacak olursa cezanın üçte ikisine kadarı indirilir.

YAPILMASI GEREKENLER

Bu suçun uygulamada en çok karşılaşılan halleri, mağdurun bir yakınının(anne, baba, kardeş vs.) müracaatta bulunarak mağdurun eve dönmediğinden ve kaçırıldığından bahisle şikâyetle bulunma halleridir. Bu tür durumlarda müracaat kolluğa yapılmışsa somut olaya göre değişiklik göstermekle birlikte genel itibariyle aşağıdaki işlemleri yapmalıdır.

- 1) Öncelikle müracaatçının müracaatı alınmalıdır.
- 2) Müracaat edenin ifadesinde genel itibariyle aşağıdaki hususların bulunmasına dikkat edilmelidir.
  - Mağdurun açık kimliği,
  - Mağdurun ne iş yaptığı ve en son ne zaman nerede görüldüğü,
  - Olayı gerçekleştirebilecek şüpheli kimselerin bulunup bulunmadığı, bulunuyorsa açık kimlik bilgileri, telefon ve adres bilgileri,
  - Mağdurun nereye gitmiş olabileceği,
  - Mağdurun kullandığı telefon numarası,
Genel olarak ifadede soruşturma açısından gerekli olma ihtimali yüksek olan bu ve benzeri bilgilerin bulunmasına dikkat edilmelidir.
- 3) Müracaat beyanı alındıktan sonra mağdurun bulunmasına yönelik olarak araştırmaların yapılması talimatı verilmelidir.
- 4) Bunun dışında mağdurun ikametine dönme ihtimaline binaen, müracaatçıya, mağdurun bulunması durumunda kolluk kuvvetine bilgide bulunması ihtarı yapılmalıdır. Aksi halde kolluk ve Cumhuriyet savcılığının durumdan haberi olmayabilecek ve soruşturma evrakı böylece sürüncemede kalabilecektir. Bu durumun önlenmesi için müracaatçıya bu ihtar yapılmalıdır.

Bu şekilde alınan müracaat üzerine kolluk kuvveti kaybolan (hürriyetinden yoksun kılındığı ihtimali bulunan) mağdurun bilgilerini Polnet kayıtlarına girerek buna göre formu doldurmalıdırlar. Böylece bu kişinin kayıp olduğu, (arandığı) ülke çapındaki tüm kolluk birimleri tarafından görülebilecek hale gelir. Örneğin İzmir’den kaçırılan bir kişi’ye tesadüfen başka bir ilde rastlanmışsa veyahut yol kontrolü sırasında yine başka bir yer kolluk kuvveti bu şahsa rastlamışsa, bu şahsın bilgilerini söz konusu kayıtların yapıldığı bilgisayar kayıtlarına girdiğinde, bu şahsın kayıp olduğu, belli bir yerden arandığı(örneğimizde İzmir’den arandığı) ortaya çıkacak ve böylece kaybolduğu yer(İzmir) kolluk kuvveti ile irtibat kurularak bu şahsın bulunduğu bildirilecektir. Böylece kayıp olan bu şahıs bulunmuş olacak ve beyanına başvurularak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan mağdur sıfatıyla beyanı alınacaktır. Eğer zorla kaçırıldığını beyan ediyorsa kimler tarafından ne zaman, nereden ve ne şekilde kaçırıldığı hususları sorularak beyanında geçen şüphelilerin tespiti ve yakalanması işlemlerine başlanarak soruşturmaya devam edilecektir.

- 5) Eğer kaçırılan kişi zorunlu olmamakla birlikte özellikle bayan ise, bu suçla birlikte yaşına göre, “reşit olmayanla cinsel ilişki suçu (15-18 yaş arası)” (TCK m. 104) , “çocukların cinsel istismarı” (TCK m. 103) ve “cinsel saldırı (18 yaş üzeri)” (TCK m. 102) suçları üzerinde de durulmalı ve bu suçların işlenmiş olma ihtimalinin de bulunduğu dikkate alınmalıdır. Böyle bir ihtimal bulunuyorsa, bu suçlar açısından yapılması gereken işlemler yapılmalıdır. Çünkü uygulamada mağdur özellikle bayan ise, genellikle cinsel amaçlı olarak hürriyetinden yoksun kılınmaktadır.

DOSYA TAKİP FORMU

(KİŞİYİ HÜRRİYETİNDEN YOKSUN KILMA OLAYINDA)

	Evet	Hayır
Şüpheli ifadesi alınmış mı?		
Mağdurun beyanı alınmış mı?		
Varsa olayın tanıkları dinlenmiş mi?		
Yakalama-gözaltına alma tutanağı düzenlenmiş mi?		
Sanık karar takip formu düzenlenmiş mi?		
Yakalama işlemi yakınlarına bildirilmiş mi?		
Olayda araç kullanılmışsa tespiti yapılmış mı?		
Mağdurun darp cebir raporu alınmış mı?		
Varsa suç eşyası ele geçirilmiş mi?		